

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju odredbe članka 15. točke 2. i članka 8. stavaka 1. i 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12), članka 78. i 97. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13) u postupku posrednog nadzora pokrenutom po službenoj dužnosti nad poslovanjem leasing društva OTP Leasing d.d., Zagreb, Petrovaradinska 1, OIB: 23780250353, zastupanom po predsjednici uprave Renati Pondeljak, članici uprave Klaudiji Karabuva Vidas i članu uprave Gabrijelu Cvitkoviću, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 22. travnja 2021. donosi

RJEŠENJE

1. Društvu OTP Leasing d.d., Zagreb, Petrovaradinska 1, OIB: 23780250353, radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalaže se:
  - 1.1. od dana zaprimanja ovoga Rješenja s primateljima leasinga sklapati ugovore o leasingu na jasan i razumljiv način tako da:
    - u ugovorima o financijskom leasingu koji se sklapaju s promjenjivom kamatnom stopom vezanom uz određeni promjenjivi parametar bude jasno određena struktura kamatne stope te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom (trenutak kada se vrši usklađivanje, vrijednost promjenjivog parametra koji se uzima prilikom usklađivanja te referentna razdoblja na koja će se usklađivanje odnositi),
    - u ugovorima o operativnom leasingu koji se sklapaju s promjenjivim leasing obrokom vezanim uz određeni promjenjivi parametar bude jasno određen način obračuna leasing obroka te način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom (trenutak kada se vrši usklađivanje, vrijednost promjenjivog parametra koji se uzima prilikom usklađivanja te referentna razdoblja na koja će se usklađivanje odnositi),
    - ukoliko se ugovara mogućnost promjene leasing rata/obroka (odnosno kamatne stope temeljem koje se isti obračunavaju) koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, u ugovorima o leasingu bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga,
    - ugovori o financijskom leasingu koji se sklapaju s potrošačima budu usklađeni s odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16) u dijelu obračuna kamatnih stopa.

Kao dokaz o izvršenju ovoga naloga, društvo OTP Leasing d.d., Zagreb, Petrovaradinska 1, dužno je u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga dostaviti Izvješće o poduzetim mjerama zajedno s:

- izmijenjenim te od strane Uprave usvojenim tipskim ugovorima o leasingu (obrazac ugovora i opći uvjeti),
  - mišljenjem internog revizora o provedbi naloga iz ove točke ovog Rješenja,
  - drugim dokazima koji potvrđuju izvršenje naloga iz ove točke ovog Rješenja.
- 1.2. u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja dostaviti pisano očitovanje Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene temeljem odluka uprave o usklađenju kamatnih stopa od 24. lipnja 2009., 23. travnja 2012. i 24. travnja 2013. godine.
2. Društvu OTP Leasing d.d., Zagreb, Petrovaradinska 1, OIB: 23780250353, nalaže se da u roku od 5 dana od dana primitka ovoga Rješenja, na početnoj internetskoj stranici društva OTP Leasing d.d., objavi da je Hanfa donijela ovo Rješenje dana 22. travnja 2021., sa

mrežnom poveznicom na internetsku stranicu Hanfe na kojoj je ovo Rješenje objavljeno i tu obavijest drži na početnoj internetskoj stranici neprekidno 60 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13; dalje u tekstu: Zakon), a uzimajući u obzir dokumentaciju zaprimljenu u sklopu predmeta KLASA: 973-04/19-01/25, ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) obavile su po službenoj dužnosti posredni nadzor nad poslovanjem društva OTP Leasing d.d., Zagreb, Petrovaradinska 1, OIB: 23780250353 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu.

O obavljenom posrednom nadzoru dana 11. prosinca 2020. sastavljen je Zapisnik o obavljenom nadzoru, KLASA: UP/I 973-06/20-01/04, URBROJ: 326-01-50-52-521-20-2, (dalje u tekstu: Zapisnik). Društvu je omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese sukladno članku 88. stavku 2. Zakona, a u svezi s člankom 92. stavkom 3. Zakona na način da je imalo pravo uložiti prigovor na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Društvo je dana 22. prosinca 2020. dostavilo podnesak „Prigovor na zapisnik o obavljenom nadzoru“ (dalje u tekstu: Prigovor).

1.1. U dijelu nadzora nad **transparentnošću trenutno važećih odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu sklopljenih s pravnim osobama** utvrđeno je da u ugovorima o financijskom leasingu nije navedena kamatna marža iako je u općim uvjetima navedeno kako se promjenjiva kamatna stopa sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže, u ugovorima o operativnom leasingu nije navedena kamatna stopa iako se u samom obrascu ugovora navodi da se temeljem iste izračunava leasing obrok, u ugovorima o leasingu nije jasno određena primjena referentne kamatne stope kao ni promjena kamatnih stopa te da ugovorne odredbe omogućuju Društvu jednostranu izmjenu leasing rata/obroka bez utjecaja druge ugovorne strane. S obzirom da odredbe ugovora o leasingu kojima su određene kamatne stope (odnosno leasing rate/obroci) i njihove izmjene nisu napisane na pregledan i razumljiv način tako da primatelju leasinga omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana Hanfa je u nadzoru utvrdila da je Društvo prilikom sastavljanja ugovora postupilo suprotno članku 3. stavku 2. *Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope* („Narodne novine“ br. 66/14 i 86/18; dalje u tekstu: Pravilnik o ugovorima).

Vezano uz nenavođenje marže u ugovorima o financijskom leasingu Društvo u Prigovoru navodi da je zasebno definiranje kamatne marže u ugovorima o financijskom leasingu propisano odredbama Zakona o potrošačkom kreditiranju koji se primjenjuje na potrošače. Obzirom da niti jednim drugim zakonom ili podzakonskim aktom leasing društvo nije u obvezi iskazati kamatnu maržu kao zaseban element u ugovorima o leasingu s pravnim osobama, Društvo je stajališta da svojim postupanjem nije prekršilo niti jedan pozitivni propis. Nadalje, vezano uz neiskazivanje kamatne stope u ugovorima o operativnom leasingu temeljem koje Društvo obračunava leasing obroke Društvo navodi da sukladno odredbama članka 52. Zakona i odredbama članka 4. Pravilnika o ugovorima, kamatna stopa ne mora biti sastavni dio ugovora o operativnom leasingu. Slijedom navedenog, Društvo smatra da svojim postupanjem nije prekršilo niti jedan pozitivan propis. No Društvo dodaje kako je spremno u ugovorima sklopljenim s primateljima leasinga koji nisu potrošači iskazati zasebno podatak o kamatnoj marži pod uvjetom da će ista u ugovorima biti određena kao promjenjivi element.

Nadzorom je u bitnome utvrđeno da je u ugovorima o financijskom leasingu u članku 5. određena nominalna kamatna stopa te je navedeno da se naknada obračunava i usklađuje prema relevantnom indeksu 3m EURIBOR. Također je navedeno da su kamatne stope promjenjive u skladu s internim aktima Davatelja leasinga. Međutim, ugovorom o financijskom

leasingu nije određena kamatna marža. U ugovorima o operativnom leasingu u članku 5. određen je iznos leasing obroka te je navedeno da se naknada obračunava i usklađuje prema relevantnom indeksu 3m EURIBOR. Također je navedeno da su kamatna stopa korištena u izračunu naknade za leasing i ukupna naknada za leasing promjenjivi sukladno internim aktima davatelja leasinga. Međutim, u ugovoru o operativnom leasingu nije navedena kamatna stopa koja se koristi za izračun naknade. Nadalje, točkom 6.3. Općih uvjeta ugovora o financijskom leasingu i Općih uvjeta ugovora o operativnom leasingu određeno je kako se promjenjiva kamatna stopa temeljem koje se određuje leasing naknada sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže te da su oba elementa promjenjiva u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima Davatelja leasinga. Međutim, odredbama navedenih ugovora te pripadajućih općih uvjeta nije određena primjena referentne kamatne stope odnosno na koji dan će se odrediti referentna kamatna stopa koja će se primjenjivati za potrebe usklađivanja te nisu određena referentna razdoblja.

Zakon u članku 52. propisuje da ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati nominalnu kamatnu stopu dok ugovor o operativnom leasingu mora sadržavati iznos leasing obroka. Istim člankom je propisano da ugovor o leasingu može sadržavati i druge odredbe kojima se uređuju odnosi između ugovornih strana u poslu leasinga te da mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga.

Činjenica je da Zakonom nije izričito propisano da marža mora biti obvezni sastojak ugovora o financijskom leasingu, ali je isto tako člankom 52. stavkom 6. Zakona određeno kako ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga.

Nadzorom je utvrđeno da Društvo promjenjivu kamatnu stopu, temeljem koje izračunava leasing rate kod ugovora o financijskom leasingu, strukturira na bazi interno određene kamatne marže koja se uglavnom ne mijenja i vrijednosti ugovorenog indeksa (referentne kamatne stope) koji je promjenjiv sukladno tržišnim kretanjima. Također, u općim uvjetima ugovora o financijskom leasingu je navedeno da se promjenjiva kamatna stopa sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže. Prema tome ako Društvo u općim uvjetima navodi da je marža sastavni dio promjenjive kamatne stope te na osnovu te marže strukturira promjenjivu kamatnu stopu Hanfa ne vidi razlog zašto bi Društvo uskraćivalo primatelju leasinga podatak o tom sastavnom dijelu kamatne stope bez obzira što isti nije Zakonom određen kao obvezni sastojak ugovora o financijskom leasingu. Hanfa smatra da bi, radi transparentnosti ugovornih odnosa, a kako bi primatelju leasinga bila što jasnije iskazana struktura promjenjive kamatne stope i način njene promjene, marža trebala biti određena samim ugovorom. Društvo u Prigovoru navodi kako je spremno iskazati maržu i u ugovorima o leasingu sklopljenim s primateljima leasinga koji nisu potrošači ukoliko će ista biti određena kao promjenjivi element. No upravo je, a kako je već opisano, Društvo u općim uvjetima odredilo da je i kamatna marža promjenjiva u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima. Uzimajući u obzir navedeno nema razloga da kamatna marža ne bude iskazana u obrascima ugovora o leasingu. Hanfa u nadzoru nije osporavala mogućnost promjene kamatne marže kao sastavnog dijela promjenjive kamatne stope, ali smatra da isto mora biti jasno propisano ugovornim odredbama, da o navedenom primatelj leasinga mora biti obavješten na prikladan način te se s navedenim treba usuglasiti te da za navedeno moraju postojati opravdani i dokazivi razlozi.

Također, kod ugovora o operativnom leasingu Zakonom nije izričito propisano da kamatna stopa mora biti obvezni sastojak ugovora, no i na ugovore o operativnom leasingu se primjenjuje odredba članka 52. stavka 6. Zakona kako ugovor o leasingu mora biti napisan na pregledan i razumljiv način primatelju leasinga.

Nadzorom je utvrđeno da kod ugovora o operativnom leasingu Društvo obračunava leasing obroke temeljem interno određene promjenjive kamatne stope te da se leasing obroci mijenjaju zbog promjene te kamatne stope, a koje promjene su nastupile zbog promjene njenog sastavnog dijela (referentne kamatne stope). Također, u samom ugovoru je navedeno da se leasing naknada obračunava temeljem promjenjive kamatne stope dok je u općim uvjetima navedeno da se ista sastoji od kamatne marže i relevantnog indeksa. S obzirom da iz

ugovornih odredbi nije poznata kamatna stopa temeljem koje Društvo obračunava leasing obroke, a na koje se i sam ugovor poziva, nejasan je i način usklađivanja leasing obroka s promjenama ugovorene referentne kamatne stope. Prema tome, ako Društvo u ugovorima o leasingu navodi da leasing obroke obračunava temeljem neodređene kamatne stope te da se isti mijenjaju temeljem promjena te kamatne stope, Hanfa ne vidi razlog zašto bi se primatelju leasinga uskraćivao taj podatak bez obzira što isti nije Zakonom određen kao obvezni sastojak ugovora o operativnom leasingu. Pored navedenog, iz odredbi ugovora o operativnom leasingu jasno je kako kamatna stopa nedvojbeno predstavlja bitan sastojak ugovora koji neposredno utječe na obveze primatelja leasinga. Hanfa smatra da bi, radi transparentnosti ugovornih odnosa, a kako bi primatelju leasinga bio što jasnije iskazan obračun leasing obroka te način njegove promjene, u navedenom slučaju kamatna stopa trebala biti određena ugovorom.

Vezano uz neodređenost primjene referentne kamatne stope Društvo u Prigovoru navodi da je ugovorom o leasingu definirano da se naknada za leasing kod ugovora o operativnom leasingu odnosno kamatna stopa kod ugovora o financijskom leasingu obračunava i usklađuje prema indeksu EURIBOR u tromjesečnom razdoblju. Nadalje, Društvo navodi da i nije moguće propisati točan dan kada će se isto provoditi obzirom da isto zavisi od toga kada je svaki pojedini ugovor sklopljen, odnosno kada je izvršena isporuka objekta leasinga, te je predmetni ugovor aktiviran. Društvo zaključuje da se usklađenja referentne kamatne stope vrše u razdobljima od tri mjeseca počevši od dana ispostavljanja prvog obroka naknade za leasing.

Hanfa se na slaže s navodom Društva iz Prigovora da je u ugovorima o leasingu određeno u kojem će se razdoblju obračunavati i usklađivati kamatna stopa. U obrascu ugovora je navedena samo vrsta referentne kamatne stope (3 mjesečni EURIBOR) dok način primjene te referentne kamatne stope nije propisan odnosno nije poznato koja će se vrijednost uzeti prilikom strukturiranja početne nominalne kamatne stope te koja će se vrijednost koristiti prilikom usklađivanja, kada će se vršiti usklađivanja te u kojim referentnim razdobljima će se koristiti određena vrijednost referentne kamatne stope. Hanfa se također ne slaže s navodom Društva da nije moguće propisati dan kada će se provoditi usklađenje s referentnim kamatnim stopama. Navedeni dan ne mora nužno biti određeni datum u godini, već to može biti određivi dan u odnosu na neki početni događaj kao što je sklapanje ili aktiviranje ugovora. Društvo je samo u Prigovoru navelo da se usklađivanja referentne kamatne stope vrše u razdobljima od tri mjeseca počevši od dana ispostavljanja prvog obroka naknade za leasing što je samo po sebi određivo. Slijedom navedenog, Hanfa smatra da bi Društvo u ugovornim odredbama trebalo dodatno razraditi primjenu referentne kamatne stope odnosno propisati referentna razdoblja, odrediti ili učiniti određiv dan kada Društvo vrši usklađivanje kamatnih stopa/leasing obroka s referentnim kamatnim stopama te koju vrijednost referentne kamatne stope pri tome koristi, a kako bi primateljima leasinga na što jasniji način približilo obračun i promjenu kamatnih stopa.

Vezano uz neodređenost promjene kamatne stope u ugovornim odredbama odnosno propisivanje da su kamatna stopa i njeni sastavni dijelovi promjenjivi u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima Davatelja leasinga Društvo u Prigovoru navodi da je u predmetnim ugovorima o leasingu koji su ugovoreni s promjenjivom kamatnom stopom jasno definirano da se naknada za leasing kod ugovora o operativnom leasingu odnosno kamatna stopa kod ugovora o financijskom leasingu obračunava i usklađuje prema indeksu EURIBOR u tromjesečnom razdoblju. Nadalje, Društvo navodi da je u točki 7. općih uvjeta ugovora o leasingu navedena mogućnost usklađenja naknade za leasing u slučajevima promjene elemenata na temelju kojih se izračunava ukupna naknada za leasing, a koji se u članku 6.3. općih uvjeta dalje detaljnije navode. Društvo ističe da su općim uvjetima propisane i određene dodatne mogućnosti usklađenja vezano za kamatnu maržu. Društvo zaključno ističe da su odredbe općih uvjeta i ugovora o leasingu u tom smislu bile predmet nadzora Hanfe u 2016. te je nakon usklađenja koje je Društvo sukladno nalogima Hanfe provelo, Hanfa ocijenila da su opći uvjeti ugovora o leasingu koji su i danas na snazi, kao i ugovori o leasingu u skladu sa svim primjenjivim zakonima i podzakonskim aktima.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Nadzorom je utvrđeno da je ugovorima o leasingu propisano da je ugovorena kamatna stopa (kod ugovora o financijskom leasingu) odnosno kamatna stopa temeljem koje se obračunava leasing obrok (kod ugovora o operativnom leasingu) promjenjiva sukladno internim aktima Društva dok je općim uvjetima određeno kako se promjenjiva kamatna stopa sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže te da su oba elementa promjenjiva u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima Davatelja leasinga.

Iz navedenog proizlazi da se promjenjiva kamatna stopa temeljem koje Društvo obračunava leasing rate/obroke sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže koji su promjenjivi. Iako je referentna kamatna stopa navedena u ugovoru, Hanfa je u nadzoru utvrdila da u ugovornim odredbama nisu definirana referentna razdoblja te trenutak kada se usklađuje kamatna stopa. No dok je mogućnost promjene ugovorene referentne kamatne stope u ugovornim odredbama donekle određena, mogućnost promjene marže je potpuno neodređena. Naime, iz ugovornih odredbi je nejasno odnosi li se pojam „tržišna kretanja“ samo na ugovorenu referentnu kamatnu stopu ili i na kamatnu maržu. Ako bi se odnosio i na kamatnu maržu, u ugovornim odredbama je nejasno što bi tržišne promjene marže trebale predstavljati. Pozivanje u općim uvjetima na odredbu kojom je određeno da je marža promjenjiva sukladno internom aktu nipošto ne znači da je ugovornim odredbama propisano da je promjena kamatne marže određiva niti transparentna. Interni akt na koji se Društvo u ugovoru poziva je interni dokument kojim Društvo propisuje svoje postupanje te ne predstavlja sastavni dio ugovora o leasingu u koji bi primatelji leasinga mogli imati uvid i bili upoznati s njegovim sadržajem odnosno kako se i zbog čega kamatna stopa može mijenjati. Također, primatelj leasinga ugovornim odredbama nije upućen da ima pravo zatražiti i dobiti informacije o internom aktu.

Nadalje, točkom 1.4. općih uvjeta je propisano da Društvo slobodno donosi i mijenja interne akte na koje se opći uvjeti pozivaju. S obzirom da se opći uvjeti pozivaju na interne akte koji nisu sastavni dio ugovornog odnosa, a koje Društvo može mijenjati bez pristanka primatelja leasinga jasno je da je Društvo ugovornim odredbama propisalo da može svojevoljno i jednostrano samo odrediti način izmjene kamatnih stopa odnosno kamatnih marži. Hanfa je stava da izmjena tako bitnog sastojka ugovora kao što je kamatna stopa (kamatna marža) mora biti jasno određena ugovornim odredbama, a ne da se ugovorene odredbe pozivaju na interni akt Društva kojim je to navodno određeno te s kojim primatelj leasinga nije upoznat.

Hanfa napominje kako predmet nadzora ugovora o leasingu tijekom 2016. nije bio izračun kamata već formalna usklađenost obrasca ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta sa odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima što je obuhvaćalo šire područje ugovornih odnosa između primatelja i davatelja leasinga. Dakle Hanfa je u tom nadzoru pregledavala ugovorne odredbe te provjeravala njihovu usklađenost s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima. U dijelu reguliranja kamatnih stopa/leasing obroka odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima propisano je da ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata te nominalnu i efektivnu kamatnu stopu, dok ugovor o operativnom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka. Prema tome, Hanfa je u tom nadzoru provjeravala sadrže li ugovori o leasingu gore navedene Zakonom i Pravilnikom o ugovorima propisane elemente te s obzirom da je utvrđeno da ih isti sadrže, Hanfa navedeno nije niti imala razloga osporavati.

Za razliku od tog nadzora, predmetni nadzor obračuna kamatnih stopa obuhvaća u samo jednom dijelu kontrolu obrazaca ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta dok je naglasak u utvrđivanju nepravilnosti nadzor postupanja subjekata u postupku donošenja odluka o promjeni kamatne stope te postupak obračuna kamatnih stopa što zahtjeva znatno širi i dublji obuhvat nadzora, a što je i opisano u Zapisniku. Nije moguće utvrditi nepravilnosti u obračunu kamatnih stopa isključivo pregledom obrazaca ugovora i općih uvjeta već je za predmetni nadzor potrebno izvršiti uvid u financijsku dokumentaciju, interne akte pa i programsku podršku leasing društva koje reguliraju način obračuna kamatnih stopa kako bi se u potpunosti utvrdile nezakonitosti i nepravilnosti u načinu obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu, a što je Hanfa i utvrdila i obrazložila u Zapisniku.

Upravo uvidom u ostalu dokumentaciju (obračune, odluke i sl.) te očitovanje Društva Hanfa je stekla potpunu sliku o načinu promjene kamatnih stopa u ugovorima o leasingu te je usporedbom načina postupanja Društva u obračunu i naplati tako izmijenjenih leasing rata/obroka i odredbi ugovora o leasingu odnosno općih uvjeta utvrdila nezakonito i nepravilno postupanje Društva koje je opisano u Zapisniku. Navedena činjenica dodatno upućuje na zaključak kako ovako sastavljene odredbe ugovora o leasingu odnosno općih uvjeta ne pružaju potpunu i točnu informaciju drugoj ugovornoj strani jer niti Hanfa kao nadzorno tijelo specijalizirano za financijske usluge nije iz uvida u ugovornu dokumentaciju mogla imati potpunu sliku o načinu promjene leasing rate/obroka te se isto nije moglo niti očekivati od prosječnog primatelja leasinga.

No bez obzira na navedeno, sva leasing društva koja su dobila odobrenje Hanfe za obavljanje poslova leasinga dužna su sukladno članku 77. Zakona poslovati u skladu s odredbama Zakona, propisima donesenima na temelju njega, u skladu s drugim propisima, s propisima o upravljanju rizicima, kao i u skladu s vlastitim pravilima i standardima, pravilima struke te na način koji omogućuje uredno funkcioniranje leasing društva. Društvo je dužno uspostaviti, provoditi te redovito ažurirati, procjenjivati i nadzirati mjere i postupke kojima će osiguravati da su relevantne osobe Društva svjesne postupaka koje moraju poštivati za pravilno izvršavanje svojih dužnosti i odgovornosti te mehanizme unutarnje kontrole, namijenjene osiguranju usklađenosti sa Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona, kao i s drugim relevantnim propisima te internim odlukama, procedurama i postupcima na svim razinama leasing društva bez obzira da li je navedeno poslovanje bilo predmet nadzora ili ne.

Slijedom navedenog, Hanfa ostaje kod zaključka da su ovako sastavljene odredbe o promjenjivosti kamatne stope (marže) u potpunosti neodređene te ostavljaju mogućnost Društvu da po svojoj volji, bez jasnih i objektivnih parametara i kriterija s kojima su upoznate obje ugovorne strane mijenja leasing ratu ili leasing obrok.

Vežano uz nadzorom utvrđene nepravilnosti da su odredbe ugovora u suprotnosti s odredbama članka 247. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18; dalje u tekstu: ZOO) jer propisuju da se zbog izmjene leasing obroka neće sačinjavati dodatak ugovora o leasingu, Društvo u Prigovoru navodi da je u samim ugovorima o leasingu jasno i nedvosmisleno navedeno mijenjanje kamatne stope vezane za referentni indeks, kao i periodi u kojima će se isto vršiti, odnosno da je kamatna stopa nepromjenjiva u onim ugovorima u kojima je ugovorena fiksna kamatna stopa.

Društvo se poziva na članak 52. Zakona o leasingu koji propisuje, između ostalog, da ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati podatak o kamatnoj stopi, dok ugovor o operativnom leasingu ne mora, što propisuje i članak 4. Pravilnika o ugovorima. Društvo navodi da su ugovori o financijskom leasingu i operativnom leasingu sastavljeni u skladu s ovom odredbom. Društvo dalje navodi da se kamatna stopa koja je promjenjiva i vezana za relevantni indeks mijenja nevezano za odluku jedne od ugovornih strana, te se vezano za isto ne sačinjavaju aneksi ugovora.

Društvo zaključuje obzirom da navođenje kamatne marže kao takve nije propisano, osim za ugovore o financijskom leasingu s potrošačima, a sama kamata je podložna promijeni uslijed promjena relevantnog indeksa jasno je da se izmjene u kamatnoj stopi provode bez sklapanja aneksa kada se radi o izmjenama iste uslijed promjene indeksa.

Društvo navodi da, čak i kada bi se uzelo kao nesporno da bez pristanka druge strane Društvo nije smjelo izvršiti usklađenje kamatnih marži, iz cjelokupnog postupka proizlazi da druga strana može svoje očitovanje/suglasnost, odnosno prigovor za isto dati i putem izvršene radnje (plaćanje novog iznosa leasing obroka) u skladu sa člankom 262. stavak 2. ZOO-a.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Kako je nadzorom utvrđeno odredbama općih uvjeta propisano je da će davatelj leasinga o usklađenju naknade za leasing obavijestiti primatelja leasinga te da se u vezi s time neće sačinjavati dodatak ugovora o leasingu iz čega proizlazi da za promjenu inicijalno ugovorenih kamatnih stopa/marži temeljem kojih izračunava

leasing rate/obroke Društvo ne traži suglasnost primatelja leasinga. Sukladno članku 247. ZOO-a ugovor se smatra sklopljenim kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Nadzorom je utvrđeno da su se Društvo i primatelji leasinga kroz ugovorne odredbe usuglasili o visini kamatne stope/obroka koji nedvojbeno predstavljaju bitni sastojak ugovora. S obzirom da se navedena odredba ZOO-a odnosi i na izmjene samog ugovora, ugovorne strane bi se trebale usuglasiti i s izmjenama visine kamatne stope/obroka. Međutim, uvidom u predmetne odredbe općih uvjeta jasno je da su iste sastavljene na način da se prilikom izmjene kamatne stope/obroka izbjegne utjecaj primatelja leasinga na navedene izmjene odnosno da Društvu omogućući da jednostrano izmijeni visinu kamatne stope/obroka. Hanfa je u nadzoru zaključila da je takav način sastavljanja ugovornih odredbi u suprotnosti sa člankom 247. ZOO jer ugovorne odredbe ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni bitnih sastojaka ugovora, a što izmjena kamatne stope/obroka nedvojbeno jest, već omogućuju jednostranu izmjenu tog bitnog sastojka ugovora bez utjecaja druge ugovorne strane.

Nadalje, općim uvjetima ugovora o leasingu propisano je da se ugovorena promjenjiva kamatna stopa (kod ugovora o financijskom leasingu) odnosno promjenjiva kamatna stopa temeljem koje se obračunava leasing obrok (kod ugovora o operativnom leasingu) sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže te da su oba elementa promjenjiva u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima Davatelja leasinga. Prema tome, iako kamatna marža nužno ne mora biti sastavni dio ugovora o leasingu jasno je da ista predstavlja bitan sastavni dio nominalne kamatne stope temeljem koje Društvo obračunava leasing rate/obroke te njenim izmjenama Društvo može utjecati na visinu nominalne kamatne stope odnosno leasing rata/obroka.

Promjena kamatne stope zbog promjene referentne kamatne stope ne predstavlja izmjenu ugovornih parametara, već ugovorno usklađivanje kamatne stope s promjenama referentne kamate stope. S obzirom da se referentne kamatne stope mijenjaju sukladno kretanjima na tržištu ugovorne strane na iste ne mogu utjecati. Slijedom navedenog, za navedene izmjene (ukoliko je za iste detaljno ugovoren način izmjene) nije potrebna suglasnost primatelja leasinga niti se treba sastavljati dodatak ugovoru, već o navedenom primatelj leasinga treba biti jasno obavješten kako bi uredno izvršio svoje ugovorne obveze.

Suprotno od navedenog promjena kamatne stope zbog promjene kamatne marže nije rezultat tržišnih kretanja, već je rezultat odluke Društva koje je odlučilo iz opravdanih ili neopravdanih razloga promijeniti maržu te na taj način utjecati na visinu kamatnih stopa, a posljedično i leasing rata/obroka. Dakle, navedena promjena je izvršena odlukom jedne ugovorne strane (Društva) bez utjecaja druge ugovorne strane (primatelja leasinga).

Slijedom navedenog, Hanfa je stava da izmjena promjenjive kamatne stope koja nije rezultat usklađivanja s promjenama vrijednosti referentnih kamatnih stopa nedvojbeno predstavlja izmjenu inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja kao bitnog sastojaka ugovora o leasingu te da je za navedeno potrebna suglasnost primatelja leasinga.

Društvo navodi da čak i kada bi se smatralo da bez pristanka druge strane Društvo nije smjelo izvršiti usklađenje kamatnih marži da primatelj leasinga može svoju suglasnost, odnosno prigovor za isto dati i putem izvršene radnje (plaćanje novog iznosa leasing obroka).

Činjenica da primatelj leasinga ima pravo prigovora i odbijanja plaćanja nove leasing rate/obroka, te da primatelj leasinga to pravo eventualno ne iskoristi, ni na koji način ne utječe na ispravnost odredbi sklopljenog ugovora o leasingu. Pored navedenog, odbijanje plaćanja rate/obroka koju je Društvo već jednostrano izmijenilo nikako nije pregovaranje s drugom ugovornom stranom o izmjeni rate/obroka.

Slijedom svega navedenog, Hanfa ostaje kod nadzorom utvrđenih nepravilnosti da u ugovorima o leasingu nisu jasno određene kamatne stope temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke niti su jasno određene izmjene istih. Društvo nije ugovorom točno odredilo način izmjene kamatne stope koji bi bio jasan i poznat primatelju leasinga te koji bi bio objektivne prirode na koji ugovorne strane ne bi svojevrijedno mogle utjecati. Prema tome

primatelju leasing nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene. Na ovaj način Društvo je, pored toga što ugovorom nije jasno i nedvojbeno odredilo uvjete za promjenu rate/obroka, te tako ostavilo mogućnost da ih mijenja po svom nahođenju, odredilo i kako se navedena promjena ne smatra izmjenom ugovora o leasingu za koju se ne traži suglasnost druge ugovorne strane.

U dijelu nadzora nad **transparentnošću aktualnih ugovornih odredbi ugovora o financijskom sklopljenih s potrošačima** utvrđeno je da ugovor sadržava odredbu kojom se dopušta promjena marže kao sastavnog dijela promjenjive kamatne stope što je protivno članku 11.a stavku 2. Zakona o potrošačkom kreditiranju („Narodne novine“ br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15, 52/16; dalje u tekstu: ZOPK). Također, utvrđeno je, da je Društvo, propuštanjem navođenja u odredbama općih uvjeta u kojim se razdobljima razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope (koje je bazno razdoblje te koja su referentna razdoblja) te propuštanjem kvalitativne i kvantitativne razrade uzročno-posljedične veze kretanja referentne kamatne stope i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope odnosno navođenja kako se promjena kamatne stope obavlja „u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima Davatelja leasinga“, postupilo protivno članku 10. stavku 2. točki f) ZOPK te članku 11.a ZOPK. Zaključno, utvrđeno je da odredbama općih uvjeta nije određeno pravo primatelja leasinga na prijevremen povrat po ugovoru o leasingu bez obveze plaćanja bilo kakve naknade kako je to određeno člankom 11.a stavkom 6. ZOPK.

Društvo u Prigovoru navodi da je u ugovoru o leasingu s potrošačem ugovorena nepromjenjiva kamatna stopa te da se odredbe općih uvjeta koje se odnose na promjenu kamate ne primjenjuju na predmetni ugovor o leasingu jer je istom kamatna stopa definirana kao nepromjenjiva te smatra da je postupanje Društva vezano za predmetni ugovor o leasingu s potrošačem u cijelosti u skladu sa odredbama ZOPK. Pri tome se Društvo poziva na ZOO koji u članku 295. stavku 3. propisuje da „U slučaju neslaganja općih uvjeta i posebnih pogodbi vrijede ove posljednje“ te na točku 1.2. Općih uvjeta ugovora o financijskom leasingu koja propisuje da „U slučaju nesuglasnosti odredaba ovih Općih uvjeta i odredaba Ugovora, važeće su odredbe Ugovora“. Društvo u Prigovoru također osporava nalaz Hanfe da je propustilo izvršiti obvezu iz članka 11.a stavak 6. ZOPK obzirom da u ugovoru nije navelo da primatelj leasinga ima pravo na prijevremeni povrat po ugovoru o leasingu bez plaćanja bilo kakve naknade u roku od tri mjeseca od primitka obavijesti kako se treba provesti povećanje kamatne stope budući da u predmetnom ugovoru o leasingu uopće nije određena promjenjiva kamatna stopa. Društvo u Prigovoru zaključuje da bi u slučajevima u kojima bi Primatelj leasinga potrošač ugovorio sa Društvom financijski leasing uz primjenu promjenjive kamate Društvo bi bilo u obvezi omogućiti prijevremenu otplatu bez bilo kakve naknade u roku od tri mjeseca od dana primitka obavijesti o promjeni kamatne stope.

S obzirom da za vrijeme obavljanja nadzora Društvo s potrošačima nije sklapalo ugovore o leasingu s promjenjivom kamatnom stopom Hanfa u uzorak nije mogla uzeti takve ugovore, već je uzela ugovor sklopljen s fiksnom kamatnom stopom. Uvidom u opće uvjete koji su sastavni dio tog ugovora utvrđeno je da se isti odnose i na ugovore sklopljene s fiksnom kamatnom stopom i na ugovore sklopljene s promjenjivom kamatnom stopom. S obzirom da je ugovor uzet u uzorak sklopljen s fiksnom kamatnom stopom jasno je da se na njega ne primjenjuju odredbe općih uvjeta koje se odnose na promjenjivu kamatnu stopu, već samo odredbe koje se odnose na fiksnu kamatnu stopu. Međutim, s obzirom da navedeni opći uvjeti predstavljaju sastavni dio tog ugovora Hanfa je odlučila provjeriti ispravnost i onih odredaba koje se odnose na promjenjivu kamatnu stopu te je utvrdila nepravilnosti koje se tiču usklađenosti tih odredaba sa ZOPK. Navedene utvrđene neusklađenosti ni samo Društvo nije osporavalo u sklopu Prigovora.

Slijedom navedenog, u slučaju sklapanja ugovora o financijskom leasingu s potrošačima s promjenjivom kamatnom stopom čiji bi sastavni dio bili, na opisani način sastavljeni opći uvjeti, Hanfa bi u eventualnim postupcima nadzora takve odredbe općih uvjeta mogla ocijeniti suprotnim ZOPK. Iz navedenih razloga Hanfa smatra da je potrebno doraditi odredbe općih

uvjeta koje se odnose na sklapanje ugovora s promjenjivom kamatnom stopom na način da iste budu usklađene sa ZOPK.

Slijedom svega navedenog, Hanfa smatra da se održavanjem nejasnih i nerazumljivih ugovornih odredbi proces obračuna i izmjene kamatnih stopa u Društvu odvija na nejasan i netransparentan način prema primateljima leasinga. Radi otklanjanja navedene nepravilnosti, a kako bi Društvo s primateljima leasinga sklapalo ugovore o leasingu sastavljene na pregledan i razumljiv način, potrebno je izmijeniti ugovore o leasingu i pripadajuće opće uvjete na način da se u istima jasno iskaže struktura kamatne stope kod ugovora o financijskom leasingu, način obračuna leasinga obroka kod ugovora o operativnom leasingu, način usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu leasing rata/obroka koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom te da se odredbe ugovora o financijskom leasingu s potrošačima usklade s odredbama ZOPK u dijelu ugovaranja mogućnosti promjene kamatne marže i neodređenosti primjene referentne kamatne stope, a kako je to naloženo u točki 1.1. izreke ovog Rješenja.

1.2. U dijelu nadzora nad obračunom kamatnih stopa u ugovorima o leasingu utvrđeno je da je Društvo sklapalo ugovore o leasingu u valuti EUR i CHF gdje je za obračun leasing rata primjenjivalo ugovorene (financijski leasing) odnosno interno određene (operativni leasing) promjenjive kamatne stope koje su se sastojale od fiksnog dijela (kamatne marže) i promjenjivog dijela (vrijednosti ugovorene referentne kamatne stope 3-mjesečni EURIBOR i 3-mjesečni LIBOR). Nadzorom je utvrđeno da je Društvo promijenilo inicijalno ugovorene kamatne stope u ugovorima o leasingu na način da je temeljem tri odluke Uprave Društva povećalo kamatnu maržu (fiksni dio promjenjive kamatne stope) u srpnju/kolovozu 2009. (temeljem *Odluke o usklađenju kamatnih stopa broj 2001-76/09* od 24. lipnja 2009.), svibnju 2012. (temeljem *Odluke o repricingu ugovora o leasingu broj 2001-49/12* od 23. travnja 2012.) i svibnju 2013. (temeljem *Odluke o repricingu ugovora o leasingu broj 2001-52/13* od 24. travnja 2013.). Kamatna marža je povećana na dijelu tada aktivnog portfelja na ukupno 6.136 ugovora pri čemu je prosječno ukupno povećanje kamatne marže iznosilo 1,31 postotna boda (minimalno povećanje po pojedinom ugovoru iznosilo je 0,13 a maksimalno 4,13 postotna boda).

Društvo se očitovalo da je promjena kamatnih marži izvršena sukladno općim uvjetima ugovora o leasingu. Međutim, Hanfa je utvrdila da su ugovorne odredbe koje reguliraju promjenu kamatnih stopa nejasne te da nisu davale pravo Društvu da mijenja kamatnu maržu u aktivnim ugovorima o leasingu. Također je utvrđeno da su ugovorne odredbe sastavljene suprotno Zakonu o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08; dalje u tekstu: ZOO iz 2008.) jer ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni kamatnih stopa (kao bitnog sastojka ugovora) već omogućuju jednostranu izmjenu istih od strane Društva.

Prilikom povećanja kamatnih marži Društvo nije jasno i pravovremeno obavijestilo primatelje leasinga o navedenom čime je izbjegnuta utjecaj primatelja leasinga na izmjene bitnog sastojka ugovora o leasingu. S obzirom da je jednostrano izmijenilo kamatne marže Društvo je postupilo suprotno odredbama članka 247. ZOO iz 2008.

Kao razlog povećanja kamatnih marži u ugovorima o leasingu Društvo je navelo povećanje kamatnih marži u primljenim kreditima. Nadzorom je utvrđeno da nije došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja (povećanja marži) u primljenim kreditima kojima su financirani ugovori o leasingu (kod kojih je Društvo povećalo kamatne stope) odnosno da nije došlo do povećanja troškova za Društvo vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu. Do povećanja kamatnih stopa u primljenim kreditima jednim dijelom je došlo zbog ročne neusklađenosti izvora financiranja i plasmana (zatvaranje kratkoročnih kredita s nižom kamatnom stopom s kreditima s većom kamatnom stopom). Slijedom navedenog, Hanfa je zaključila da Društvo nije imalo opravdane razloge za podizanje kamatne stope u ugovorima o leasingu.

Uzimajući u obzir sve gore opisano, nadzorom je utvrđeno da je Društvo jednostrano i selektivno povećalo inicijalno ugovorene kamatne stope (marže) temeljem kojih je obračunavalo leasing rate/obroke pri čemu kao podlogu za navedeno nije imalo jasne ugovorne odredbe i opravdane razloge te o navedenim izmjenama nije na primjeren način obavijestilo primatelje leasinga. Tako povećane kamatne stope (marže) Društvo je održavalo do isteka ugovora te je na taj način primateljima leasinga zaračunalo leasing rate/obroke u iznosu većem od inicijalno ugovorenog. Navedenim postupanjem članovi Uprave Društva nisu osigurali da poslovanje Društva bude u skladu s odredbama tada važećeg Zakona o leasingu („Narodne Novine“ br. 135/06; dalje u tekstu: Zakon iz 2006.) i propisima donesenim na temelju tog zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona čime su postupili suprotno članku 22. Zakona iz 2006. Pored navedenog, Društvo odnosno članovi njegove uprave su neosnovanom naplatom leasing rata/obroka postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, te na taj način nisu štitili integritet leasing tržišta, a kako je to određeno člankom 43. točkom 1. Zakona.

Društvo se u Prigovoru skupno očitovalo na utvrđeno činjenično stanje opisano točkama Zapisnika 1.1. (Opis povećanja kamatnih stopa), 1.2. (Provjera postupanja Društva na uzorku ugovora), 1.3. (Ugovorna osnova za povećanje kamatnih marži) i 1.4. (Obavijest primatelju leasinga o povećanju kamatne marže). Društvo u Prigovoru ne osporava navod da je u 2009., 2012. i 2013. doista izvršilo usklađenje u pogledu visine kamatne marže na način kako je Hanfa utvrdila u Zapisniku u dijelu opisa povećanja kamatnih stopa i na samom uzorku ugovora. Društvo u Prigovoru osporava da za navedeno postupanje nije postojala valjana osnova, da je navedenim postupanjem povrijeđena odredba članka 247. ZOO te da primatelji leasinga o navedenom nisu obavješteni na transparentan način.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi kako je u ugovorima o financijskom i operativnom leasingu kod kojih je Hanfa utvrdila da je mijenjana kamatna stopa, samim tim ugovorima definirano da će se naknada za leasing usklađivati prema relevantnom indeksu definiranom u ugovorima o leasingu EURIBOR/LIBOR CHF. Nadalje Društvo navodi da je općim uvjetima operativnog i financijskog leasinga koji su se odnosili na navedene ugovore definirana mogućnost promjene i kamatne marže u ugovorima u kojima nije određena fiksna kamatna stopa. Također je definirano da se ista može promijeniti u skladu s internim aktima Društva, odnosno tržišnim kretanjima s ponešto drugačijim određenjima u verziji općih uvjeta 03 u odnosu na verzije 01 i 02, kao što je i navedeno u Zapisniku.

Društvo se nadalje u Prigovoru poziva na odredbe ZOO-a te tako navodi da je člankom 2. ZOO-a propisano da sudionici u prometu slobodno uređuju obvezne odnose, a ne mogu ih uređivati suprotno Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima i moralu društva, odnosno da je člankom 11. ZOO-a propisano da sudionici mogu svoj obvezni odnos urediti drukčije nego što je ZOO-om određeno, ako iz pojedine odredbe ZOO-a ili iz njezina smisla ne proizlazi što drugo.

Društvo zaključuje, a vezano uz gore navedeno da je jasno da je primatelj leasinga prihvatio u predmetnim ugovorima o leasingu mogućnost promjene kamatne stope u skladu sa promjenama relevantnog indeksa, ali i kamatne marže u skladu sa tržišnim kretanjima.

Hanfa se ne slaže s navodom Društva iz Prigovora da je ugovorima o leasingu bila definirana mogućnost promjene kamatne marže.

Naime, *Općim uvjetima ugovora o financijskom leasingu* (verzija FL-POK-01 i FL-POK-02) i *Općim uvjetima ugovora o operativnom leasingu* (verzija OL-POK-02), koje je Društvo primjenjivalo prilikom sklapanja ugovora o leasingu do 2012., točkom 7.1. (dio točke 7. *Usklađivanje naknade za leasing*) bilo je propisano da davatelj leasinga ima pravo uskladiti naknadu za leasing u slučaju promjene bilo kojeg elementa (određenih u točki 6.3 općih uvjeta) na temelju kojeg određuje visinu naknade za leasing i to neovisno o tome kada su se promjene tog elementa dogodile. Navedenom točkom 6.3. općih uvjeta propisano je da davatelj leasinga određuje visinu naknade za leasing prema visini kupoprodajne cijene objekta leasinga, svim

izdacima, troškovima i posebnim naknadama koje je podmirio u vezi s poslom leasinga, trajanju leasinga, vrijednosti dodatnih usluga, visini ostatka vrijednosti objekta leasinga te elementnima financijskog karaktera. Elementi financijskog karaktera su visina kamatne stope (koja je promjenjiva u skladu s internim aktima Davatelja leasinga), visina valutnih razlika te drugi financijski elementi koje odredi Davatelj leasinga. Iz navedenih odredaba općih uvjeta proizlazi da Društvo može uskladiti leasing rate/obroke u slučaju promjene visine kamatne stope koja predstavlja element financijskog karaktera na temelju kojeg se određuje visina leasing rata/obroka, ali nije jasno određeno na koji se način mijenja kamatna stopa odnosno da se kamatna stopa može mijenjati promjenom kamatne marže kao njenog sastavnog dijela. Iz navedenog je razvidno da Društvo za ugovore sklopljene uz navedene opće uvjete nije imalo ugovornu osnovu za izmjenu kamatne marže.

Od 2012. Društvo je prilikom sklapanja ugovora o leasingu primjenjivalo izmijenjene opće uvjete (*Opći uvjeti ugovora o financijskom leasingu* (verzija FL-POK-03) i *Opći uvjeti ugovora o operativnom leasingu* (verzija OL-POK-03)) koji su bili izmijenjeni na način da je u točki 6.3 dodan tekst „*Kamatna stopa može biti fiksna ili promjenjiva. Promjenjiva se sastoji od relevantnog indeksa i kamatne marže, oba elementa promjenjiva u skladu s tržišnim kretanjima odnosno internim aktima Davatelja leasinga.*“ Iz navedenih odredaba općih uvjeta proizlazi da se kamatna stopa može mijenjati promjenom kamatne marže kao njenog sastavnog dijela.

Slijedom navedenog, Hanfa ostaje kod nalaza utvrđenih u nadzoru da za ugovore sklopljene do 2012. nije bila propisana mogućnost izmjene kamatne marže te se s obzirom na navedeno ne može tvrditi da je primatelj leasinga prihvatio mogućnost promjene kamatne marže.

Nadalje, Društvo se u Prigovoru poziva na odredbe članka 269. ZOO-a odnosno navodi da je činidba odrediva ukoliko ona sadrži dovoljno podataka na temelju kojih se ista može odrediti, a ista se može sastojati u davanju, činjenju, propuštanju i trpljenju. Društvo navodi da je činidba plaćanja kao takva jasno određena u samom ugovoru, kao i mogućnost promjene kamate uslijed izmjene relevantnog indeksa u razdobljima kako ih ugovor definira (u slučajevima promjenjive kamatne stope). Društvo navodi da ugovor odnosno opći uvjeti nadalje upućuju na akt temeljem kojeg se promjena kamatne marže može odrediti, a primatelj leasinga je u svakom trenutku ovlašten, te ima pravo zatražiti i dobiti informacije o aktu na koji se poziva ugovor o leasingu, odnosno o točnim određenjima iz tog akta, za što ima pravni interes što je primatelj leasinga i potvrdio prihvatom Općih uvjeta ugovora o leasingu koji u točki 1.4 isto definiraju.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Naime, nadzorom je utvrđeno da je kod svih verzija općih uvjeta navedeno da se kamatna stopa može mijenjati u skladu s internim aktima Društva.

Slijedom navedenog, pozivanje u općim uvjetima na odredbu kojom je određeno da je marža promjenjiva sukladno internom aktu ne znači da je ugovornim odredbama propisano da je promjena marže odrediva. Navedeni interni akt je interni dokument kojim Društvo propisuje svoje postupanje te ne predstavlja sastavni dio ugovora o leasingu da bi primatelji leasinga mogli imati uvid u isti i bili upoznati s njegovim sadržajem odnosno kako se i zbog čega kamatna stopa može mijenjati. Također, primatelj leasinga ugovornim odredbama nije upućen da ima pravo zatražiti i dobiti informacije o internom aktu. Pored navedenog, Hanfa je u tijeku nadzora izvršila uvid u dostavljeni interni akt te je utvrdila da je u njemu na nejasan način propisana izmjena kamatnih stopa. Prema tome, čak i da je Društvo omogućilo uvid primatelju leasinga u navedeni akt isti ne bi mogao dobiti nikakve informacije o načinu promjene kamatne marže.

Nadalje, točkom 1.4. općih uvjeta je propisano da Društvo slobodno donosi i mijenja interne akte na koje se opći uvjeti pozivaju. S obzorom da se opći uvjeti pozivaju na interne akte koji nisu sastavni dio ugovornog odnosa, a koje Društvo može mijenjati bez pristanka primatelja leasinga jasno je da je Društvo ugovornim odredbama propisalo da može svojevoljno i jednostrano samo odrediti način izmjene kamatnih stopa. Hanfa je stava da izmjena tako bitnog sastojka ugovora kao što je kamatna stopa (kamatna marža) mora biti jasno određena

ugovornim odredbama, a ne da se ugovorene odredbe pozivaju na interni akt Društva kojim je to navodno određeno.

Dodatno, općim uvjetima sklopljenim nakon 2012. propisano je da je kamatna stopa odnosno njeni sastavni dijelovi (referentna kamatna stopa i kamatna marža) promjenjivi u skladu s tržišnim kretanjima. Dok je jasno što bi predstavljala tržišna kretanja referentnih kamatnih stopa, potpuno je nejasno što bi bila tržišna kretanja kamatnih marži. Slijedom navedenog, ovako sastavljanje odredbe općih uvjeta iz kojih proizlazi kako je kamatna stopa promjenjiva sukladno „tržišnim kretanjima“ ili internim aktima Društva koji nisu poznati primatelju leasinga omogućuju Društvu da po svom nahođenju bez jasnih i objektivnih parametara mijenja leasing ratu ili leasing obrok.

Nadalje, uvidom u ugovore o operativnom leasingu utvrđeno je da u istima nije ugovorena kamatna stopa. Činjenica je da Društvo obračunava leasing obroke temeljem interno određene kamatne stope na koju se odnosi ugovoreni indeks (referentna kamatna stopa), međutim ista nije ugovorena između ugovornih strana da bi mogla biti promjenjiva.

Sukladno članku 269. stavku 2. ZOO iz 2008. svaka činidba kao što je plaćanje obroka ili rate leasinga mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva pri čemu je činidba određiva ako ugovor sadrži podatke pomoću kojih se može odrediti.

Prema navedenom, razvidno je da u ugovorima o leasingu nisu jasno određene izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate/obroke. Društvo nije ugovorom točno odredilo način izmjene kamatne stope koji bi bio jasan i poznat primatelju leasinga te koji bi bio objektivne prirode na koji ugovorne strane ne bi svojevoljno mogle utjecati. Prema tome, primatelju leasing nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene. Slijedom navedenog, navedene odredbe općih uvjeta ugovora o financijskom i operativnom leasingu su nejasne, podložne su različitim tumačenjima, ne doprinose transparentnosti ugovornih odnosa te ostavljaju mogućnost Društvu da na primatelja leasinga prevari troškove koji nisu vezani uz financiranje aktivnih ugovora o leasingu.

Činjenica je da su ugovorne strane slobodne ugovoriti odnose, ali je i činjenica da Zakon propisuje da ugovor mora biti sastavljen na razumljiv i jasan način primatelju leasinga. Uzimajući u obzir navedeno, Hanfa ostaje kod navoda utvrđenih u Zapisniku da navedene ugovorne odredbe nisu davale pravo Društvu da mijenja kamatnu maržu u aktivnim ugovorima o leasingu.

Nadalje, točkom 7.3. svih općih uvjeta propisano je da će davatelj leasinga o usklađenju naknade za leasing obavijestiti primatelja leasinga te da se u vezi s time neće sačinjavati dodatak ugovora o leasingu. Iz navedene odredbe je jasno da Društvo za promjenu inicijalno ugovorenih kamatnih stopa/marži temeljem kojih izračunava leasing rate/obroka ne traži suglasnost primatelja leasinga. Navedena odredba mogla bi se primijeniti ukoliko bi ugovornim odredbama bilo jasno određeni razlozi koji su isključivo objektivne prirode (na koje ugovorne strane ne mogu utjecati) te detaljno određeni načini promjene leasing rate/obroka odnosno kamatne stope. No to u ugovorima koji su predmet nadzora nije slučaj. Sukladno načelima određenih ZOO iz 2008. koja su se primjenjivala u vrijeme sastavljanja predmetnih ugovora o leasingu, a koja se primjenjuju i danas, ugovor predstavlja pravni posao koji se sklapa suglasnošću volja obiju ugovornih strana. Tako se i sukladno članku 247. ZOO-a iz 2008. (koji se primjenjuje i u važećem ZOO-u) ugovor smatra sklopljenim kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Nadzorom je utvrđeno da su se Društvo i primatelji leasinga kroz ugovorne odredbe ili prihvata ponude usuglasili o visini kamatne stope/leasing obroka koja nedvojbeno predstavlja bitni sastojak ugovora. S obzirom da se navedena načela i odredba ZOO-a odnose i na sve izmjene samog ugovora, ugovorne strane bi se trebale usuglasiti i s izmjenama visine kamatne stope/leasing obroka koja ne predstavlja usklađenje s referentnom kamatnom stopom. Iz toga razloga jednostrana promjena bilo koje ugovorne odredbe suprotna je načelu ugovaranja propisanom odredbama ZOO-a iz 2008.

Međutim, uvidom u navedene odredbe općih uvjeta jasno je da su iste sastavljene na način da se prilikom izmjene kamatne stope/leasing obroka izbjegne utjecaj primatelja leasinga na navedene izmjene odnosno da Društvu omogući da jednostrano i bez opravdanog razloga izmijeni visinu kamatne stope/leasing obroka. Ovakav način sastavljanja ugovornih odredbi u suprotnosti je sa člankom 247. ZOO iz 2008. jer ugovorne odredbe ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni bitnih sastojaka ugovora, a što izmjena kamatne stope/obroka kako je predviđena odredbama ugovora nedvojbeno jest, već omogućuju jednostranu izmjenu tog bitnog sastojka ugovora bez utjecaja druge ugovorne strane.

Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da čak i ako bi se uzelo u obzir da odredbe općih uvjeta ugovora ne daju za pravo Društvu da jednostrano izmijeni kamatnu maržu (a Društvo drži da daju) nedvojbeno je da je Društvo prije ispostavljanja prvog obroka naknade za leasing temeljem namjeravanog usklađenja kamatne marže o istom obavijestilo primatelja leasinga, te mu navelo da se usklađenje vrši zbog promjena refinanciranja na globalnom financijskom tržištu što nedvojbeno odražava tržišna kretanja. Društvo također navodi da se u obavijestima o promjenama u naknadi za leasing zbog promjene relevantnog indeksa ne navodi gore navedeni razlog promjene, te da uopće nije sporno da je Društvo u obavijesti o izmjenama kamatne marže navelo druge razloge usklađenja u odnosu na obavijesti o promjenama relevantnog indeksa.

Hanfa se ne slaže s navodom Društva da je obavijestilo primatelja leasinga o usklađivanju kamatne marže.

Naime, nadzorom je utvrđeno da je Društvo vezano uz povećanje kamatnih marži u **srpnju/kolovozu 2009.** (temeljem *Odluke o usklađenju kamatnih stopa broj 2001-76/09* od 24. lipnja 2009.) dana 30. lipnja 2009. (za povećanje marži u srpnju) odnosno 28. srpnja 2009. (za povećanje marži u kolovozu) primateljima leasinga dostavilo „*Obavijest o promjenama leasing obroka*“ kojom obavještava primatelje leasinga da je u skladu s ugovorom, zbog promijenjenih uvjeta refinanciranja na globalnom financijskom tržištu, te promjene indeksa (3m EURIBOR ili 3m LIBOR), izvršilo usklađenje naknade za leasing te u skladu s tim promjenu visine budućih leasing obroka. Navedena obavijest ne sadrži informaciju da je Društvo izmijenilo kamatnu maržu.

U ugovorima odnosno općim uvjetima ugovora važećim do 2012. na koje se Društvo u obavijesti poziva nije navedeno da se usklađivanje leasing naknade može vršiti zbog promjena uvjeta refinanciranja na globalnom financijskom tržištu kao ni zbog promjena tržišnih kretanja. Prema tome, iz navedene obavijesti ni na koji način ne proizlazi da je primatelj leasinga bio obaviješten da je Društvo izmijenilo kamatnu maržu (kao sastavni dio promjenjive kamatne stope) te da je time utjecalo na povećanje nominalne kamatne stope odnosno leasing rata/obroka koje je obračunavalo temeljem te nominalne kamatne stope.

Vezano uz povećanje marži u **svibnju 2012.** (temeljem *Odluke o repricingu ugovora o leasingu broj 2001-49/12* od 23. travnja 2012.) i **svibnju 2013.** (temeljem *Odluke o repricingu ugovora o leasingu broj 2001-52/13* od 24. travnja 2013.) Društvo je dana 27. travnja 2012. odnosno 26. travnja 2013. primateljima leasinga dostavilo „*Obavijest o promjenama leasing obroka*“ kojom obavještava primatelje leasinga da je u skladu s odredbama ugovora o leasingu i odredbama točke 7. općih uvjeta ugovora o leasingu, a zbog promjena elementa financijskog karaktera sukladno kretanjima na globalnom financijskom tržištu, te promjene indeksa (3m EURIBOR ili 3m LIBOR) izvršilo usklađenje naknade za leasing te u skladu s tim promjenu visine budućih leasing obroka. Navedena obavijest također ne sadrži informaciju da je Društvo izmijenilo kamatnu maržu kao sastavni dio kamatne stope te da je time utjecalo na povećanje nominalne kamatne stope odnosno leasing rata/obroka koje je obračunavalo temeljem te nominalne kamatne stope.

Slijedom navedenog, nadzorom je utvrđeno da se, u trenucima slanja navedenih obavijesti primateljima leasinga, leasing rata/obrok mijenjala zbog promjene kamatne stope temeljem koje se obračunavaju leasing rate/obroci i to zbog redovne promjene kamatne stope (koja je nastupila zbog ugovornog usklađivanja s promjenama referentne kamatne stope) i zbog

izvanredne promjene kamatne stope (koja je nastupila zbog jednostranog povećanja kamatne marže). S obzirom da je Društvo o promjeni marže, do koje je došlo odlukom Društva, primatelja leasinga obavijestilo putem obavijesti kojom je primatelje leasinga redovito obavještavalo o usklađenju kamatne stope s referentnom kamatnom stopom bez jasnog navođenja načina i razloga promjene marže utvrđeno je kako primatelj leasinga nije bio jasno obaviješten da se promijenila kamatna marža i u kojem iznosu se ista promijenila. Pored navedenog ugovorne odredbe na koje se Društvo u obavijesti poziva su, kako je Hanfa prethodno utvrdila, nejasne i ne daju pravo Društvu da jednostrano mijenja kamatnu maržu u aktivnim ugovorima o leasingu.

Hanfa se ne slaže s navodom Društva iz Prigovora da se u obavijestima o promjenama u naknadi za leasing zbog promjene relevantnog indeksa ne navodi gore navedeni razlog promjene, te da je Društvo u obavijesti o izmjenama kamatne marže navelo druge razloge usklađenja u odnosu na obavijesti o promjenama relevantnog indeksa. Naime, nadzorom je nedvojbeno utvrđeno da je Društvo na kvartalnoj osnovi dostavljalo obavijesti primateljima leasinga o promjeni leasing rate/obroka zbog ugovornog usklađivanja s promjenama referentnih kamatnih stopa. Kada je povećalo kamatnu maržu u srpnju/kolovozu 2009. Društvo je u obavijest o promjeni leasing rate/obroka dodalo navod da se, osim zbog promjene indeksa, naknada za leasing mijenja i „*zbog promijenjenih uvjeta refinanciranja na globalnom financijskom tržištu*“. Međutim, obavijest takvog sadržaja Društvo je dostavljalo primateljima leasinga kod svakog ugovornog usklađivanja leasing rate/obroka s promjenama referentnih kamatnih stopa sve do travnja 2012., iako u tom razdoblju nije povećavalo kamatnu maržu. Dakle, Društvo je u razdoblju od srpnja/kolovoza 2009. do travnja 2012. primateljima leasinga slalo istu obavijest iako je u navedenom razdoblju samo jednom promijenilo kamatnu maržu, a sve ostale obavijesti su se ticale usklađivanja s tržišnom vrijednošću referentne kamatne stope. S obzirom da je u srpnju/kolovozu 2009. došlo do značajnog smanjenja referentnih kamatnih stopa primatelji leasinga temeljem takvih obavijesti nisu mogli imati jasna saznanja da je Društvo promijenilo kamatnu maržu.

Društvo dalje u Prigovoru obrazlaže da čak i ako bi se utvrdilo da jednostrana izmjena kamatne marže nije dopuštena u ovom slučaju usprkos gore navedenim odredbama, te da je za isto potrebna suglasnost druge ugovorne strane, ovdje je nedvojbeno da je predmetna suglasnost dana. Tako Društvo navodi da ako bi se utvrdilo da jednostrana odluka davatelja leasinga nije akt koji omogućava usklađenje kamatne marže, tada je nedvojbeno da sukladno članku 247. i 253. ZOO-a na koji se i Hanfa poziva upućena obavijest predstavlja ponudu za izmjenu jednog dijela ugovora i to kamatne marže koja i tako u predmetnim ugovorima nije niti je morala biti definirana kao zaseban element. Vezano uz ugovor o operativnom leasingu Društvo navodi da kamatna stopa nije uopće bila propisana kao element ugovora te da isto nije propisano niti danas. Dalje se obrazlaže da se iz predmetne obavijesti između ostalog vidi i novi iznos leasing obroka nakon provedenog usklađenja, te je element koji se mijenja, a ujedno mora biti definiran u ugovoru o leasingu jasno naveden, dok se sama kamata koja je i tako vezana za relativni indeks mijenja na tromjesečnoj bazi bez sklapanja dodatka ugovoru, što ni Hanfa nije ocijenila kao neispravnim. Društvo zaključuje da je primatelj leasinga sukladno odredbama članka 262. stavak 2. ZOO-a takvu izmjenu leasing obroka, odnosno usklađenje kamatnih stopa i prihvatio. Društvo nadalje i citira navedeni članak ZOO-a koji propisuje da je ponuda prihvaćena i kad ponuđenik pošalje stvar ili plati cijenu te kad učini neku drugu radnju koja se na temelju ponude, prakse utvrđene između zainteresiranih strana ili običaja može smatrati izjavom o prihvatu.

Društvo zaključno napominje da sukladno odredbama pozitivnih propisa, a pogotovo vezano uz postupanje pravnih osoba, kako su iste dužne račun koji osporavaju vratiti pošiljatelju ukoliko ga osporavaju. Društvo smatra da se knjiženje ulaznog računa i sukladno ustanovljenoj sudskoj praksi smatra priznanjem duga, odnosno isto bi se u ovom slučaju imalo smatrati prihvaćanjem izmijenjenih leasing obroka te da postupanje primatelja leasinga i njihova odluka da prihvate izmjene leasing obroka pokazuje između ostalog i zakonitost postupanja Društva. Društvo navodi da su veliki broj primatelja leasinga pravne osobe, a dio njih i značajni poslovni

subjekti sa svojim odgovarajućim stručnim službama te da je svaki od primatelja leasinga bio ovlašten uputiti prigovor na navedeno postupanje Društva, ukoliko je smatrao da isto nije u skladu sa ugovorom o leasingu ili pozitivnim propisima, te je bio ovlašten poduzeti i sve druge mehanizme koji su mu bili na raspolaganju.

Hanfa se ne slaže s navodima Društva iz Prigovora da upućena obavijest predstavlja ponudu za izmjenu jednog dijela ugovora i to kamatne marže te da je primatelj leasinga istu prihvatio.

Kako je već utvrđeno u obavijestima nije bilo navedeno da Društvo mijenja kamatnu maržu odnosno sastavni dio promjenjive kamatne stope temeljem čega bi primatelj leasinga imao jasna saznanja zbog čega se mijenja leasing rata/obrok. Hanfa smatra da bi u ponudi za izmjenu ugovora trebalo biti jasno i transparentno navedeno koji se dio ugovora mijenja, na koji način se mijenja te zašto se mijenja što navedene obavijesti nisu sadržavale. Prema tome, s obzirom na navedeno ne može se tvrditi da je primatelj leasinga dao suglasnost za promjenu kamatne marže.

Bez obzira što kamatna marža sukladno Zakonu ne mora biti obvezan sastojak ugovora o leasingu, činjenica je da ju je samo Društvo općim uvjetima odredilo kao sastavni dio promjenjive kamatne stope te da, s obzirom da ju Društvo nedvojbeno koristi prilikom strukturiranja kamatne stope, ista u slučaju njene promjene ima značajan utjecaj na promjenu kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata/obrok.

Također se ne može tvrditi da je primatelj leasinga prihvatio promjenu rate/obroka zato što nije vratio račun, već ga je proknjižio u svoje poslovne knjige i platio. Naime, sporni računi su fakturirani primatelju leasinga u vrijeme značajnih promjena referentnih kamatnih stopa. Zbog značajnog smanjenja tržišnih referentnih kamatnih stopa značajno su se smanjile nominalne kamatne stope, a time i leasing rate/obroci pa je primateljima leasinga bilo otežano detektirati da se leasing rate/obroci nisu smanjili u dovoljnoj mjeri. Odnosno da Društvo leasing rate/obroke obračunava temeljem kamatne stope koja je veća u odnosu na kamatnu stopu kakva je trebala biti sukladno ugovoru tj. da je izmijenilo početno ugovorene uvjete financiranja.

Slijedom navedenog, Hanfa ostaje kod navoda iz Zapisnika da je cilj navedenih obavijesti bio informirati primatelja leasinga o visini povećane leasing rate/obroka koju treba platiti, a ne o izmjeni inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja s kojom bi se primatelj leasinga kao ugovorna strana trebao usuglasiti. Takvim obavještavanjem je izbjegnuto utjecaj primatelja leasinga na izmjenu kamatnih stopa/leasing obroka koji nedvojbeno predstavljaju bitan sastojak ugovora o leasingu što dokazuje da su kamatne stope/leasing obroci izmijenjeni bez suglasnosti druge ugovorne strane, a čime je Društvo postupilo suprotno odredbi 247. tada važećeg ZOO.

Hanfa je u nadzoru utvrdila da Društvo nije imalo opravdane razloge za povećanje kamatnih marži što Društvo u Prigovoru osporava. Društvo navodi da kao što je razvidno iz ranije dostavljene dokumentacije, a kao što i Hanfa potvrđuje u točki 1.5. Zapisnika, kreditne obveze Društva su se općenito povećale u periodu u kojem je vršeno usklađenje kamatnih marži u ugovorima o leasingu. Društvo navodi da okolnost da li je isto vršeno putem sklapanja aneksa do tada važećem ugovoru s društvom kreditorom, ili bi se isto smatralo novim ugovorom o kreditu ne mijenja činjenicu da su temeljem predmetnih ugovora povećane kamatne marže, niti da je Društvo temeljem predmetnih kredita financiralo svoje poslovanje. Društvo zaključno navodi da je usklađenje kamatnih marži vezalo upravo za promjene na financijskom tržištu, a nedvojbeno je da su se u predmetnom razdoblju kamatne stope na financijskom tržištu povećavale.

Hanfa ne prihvaća navode Društva iz Prigovora. Naime, kao razlog za povećanje kamatnih marži u ugovorima o leasingu Društvo je u tijeku nadzora navelo povećanje kamatnih marži u primljenim kreditima. Nadzorom je utvrđeno da je Društvo u razdoblju od 2008. do 2013. za leasing plasmane s valutnom klauzulom koristilo pet kreditnih linija koje su ugovorene sa OTP Bank Nyrt (Mađarska) s ugovorenim promjenjivom kamatnom stopom pri čemu su kamatne stope definirane kao zbroj indeksa (3m EURIBOR ili 3m LIBOR) i marže OTP grupe koja se tijekom godina mijenjala.

U trenutku donošenja **odluke o povećanju marže u ugovorima o leasingu od 24. lipnja 2009.**, koje je provedeno na cca 79% ugovora o leasingu u prosječnom iznosu od 1,35%, aktivno je bilo 4 ugovora o kreditu kojima je financirano poslovanje Društva i to: ugovor o kreditu od 19. rujna 2008. u iznosu od 6 mil EUR s ugovorenom maržom od 1,37%, ugovor o kreditu od 23. lipnja 2008. u iznosu od 12 mil EUR s ugovorenom maržom od 1,09%, ugovor o kreditu od 9. listopada 2006. (Aneks 4. od 9. listopada 2007.) u iznosu od 45 mil EUR s ugovorenom maržom od 0,4% i ugovor o kreditu od 29. travnja 2008. (Aneks 1. od 3. lipnja 2009.) u iznosu od 20 mil EUR s ugovorenom maržom od 4,25% za EUR i 4,96% za CHF. Uvidom u ugovornu dokumentaciju utvrđeno je da je, do dana odluke Društva o povećanju kamatne marže u ugovorima o leasingu, kamatna marža u ugovorima o kreditu u odnosu na inicijalno ugovorenu bila povećana samo kod jednog ugovora o kreditu i to ugovora od 29. travnja 2008. s dospijecom 29. travnja 2009. kod kojeg je Aneksom 1. od 3. lipnja 2009. marža povećana sa 0,84% na čak 4,25% za EUR i 4,96% za CHF. Međutim, utvrđeno je da je marža povećana nakon isteka ugovornog dospelja tog kredita. Čak i da je ugovor o kreditu bio sklopljen na duži rok te da je marža bila povećana za vrijeme trajanja navedenog kredita, navedeni kredit je u tom trenutku predstavljao samo manji dio kreditnog zaduženja Društva (24%) te navedeno povećanje ne bi moglo biti razlog za povećanje kamatne marže na većem dijelu portfelja ugovora o leasingu. Pored navedenog, iako su Aneksom 2. navedenog ugovora sklopljenog 23. lipnja 2010. marže značajno smanjene (za EUR sa 4,25% na 1,57%; za CHF sa 4,96% na 1,65%) Društvo nije odlučilo smanjiti marže u ugovorima o leasingu, već je tako povećane marže održavalo do isteka ugovora o leasingu.

U trenutku donošenja **odluke o povećanju marže u ugovorima o leasingu od 23. travnja 2012.** u prosječnom iznosu od 0,97% aktivno je bilo 3 ugovora o kreditu kojima je financirano poslovanje Društva i to: ugovor o kreditu od 19. rujna 2008. u iznosu od 6 mil EUR s ugovorenom maržom od 1,37%, ugovor o kreditu od 20. listopada 2011. u iznosu od 61 mil EUR s ugovorenom maržom od 2,12% i ugovor o kreditu od 29. travnja 2008. (Aneks 4. od 18. srpnja 2011.) u iznosu od 27 mil EUR s ugovorenom maržom od 1,8%. Uvidom u ugovornu dokumentaciju utvrđeno je da je, do dana odluke Društva o povećanju kamatne marže u ugovorima o leasingu, kamatna marža u ugovorima o kreditu u odnosu na inicijalno ugovorenu bila povećana samo kod jednog ugovora o kreditu i to ugovora od 29. travnja 2008. kod kojeg se više puta mijenjala marža te je u razdoblju važenja Aneksa 4. od 18. srpnja 2011. ista iznosila 1,8% za EUR (u odnosu na inicijalno ugovorenu maržu od 0,84%). Međutim, utvrđeno je da su sva povećanja marže kod navedenog ugovora izvršena nakon isteka ugovornog dospelja kredita.

U trenutku donošenja **odluke o povećanju marže u ugovorima o leasingu od 24. travnja 2013.** u prosječnom iznosu od 0,58% aktivno je bilo 3 ugovora o kreditu kojima je financirano poslovanje Društva i to: ugovor o kreditu od 19. rujna 2008. u iznosu od 6 mil EUR s ugovorenom maržom od 1,37%, ugovor o kreditu od 20. listopada 2011. (Aneks 2. od 28. siječnja 2013.) u iznosu od 61 mil EUR s ugovorenom maržom od 3,45% i ugovor o kreditu od 29. travnja 2008. (Aneks 8. od 28. siječnja 2013.) u iznosu od 27 mil EUR s ugovorenom maržom od 3,45%. Uvidom u ugovornu dokumentaciju utvrđeno je da je, do dana odluke Društva o povećanju kamatne marže u ugovorima o leasingu, kamatna marža u ugovorima o kreditu u odnosu na inicijalno ugovorenu bila povećana kod dva ugovora o kreditu i to kod ugovora o kreditu od 20. listopada 2011. gdje je marža bila više puta mijenjana sa inicijalno 2,12% na 3,45% te kod ugovora o kreditu od 29. travnja 2008. gdje je marža bila više puta mijenjana sa inicijalno 0,84% na 3,45%. Međutim, utvrđeno je da su sva povećanja marže kod navedenih ugovora bila izvršena nakon isteka ugovornog dospelja tih kredita. Pored navedenog, kod oba navedena ugovora o kreditu aneksima ugovora od 24. srpnja 2013. marže su značajno smanjene sa 3,45% na 1,91%. Međutim, Društvo nije odlučilo smanjiti marže u ugovorima o leasingu, već je tako povećane marže održavalo do isteka ugovora o leasingu.

Slijedom navedenog, nadzorom je utvrđeno da je Društvo financiralo svoje poslovanje kreditima od povezanog društva koji su sklopljeni na duži rok (3 do 5 godina) te kratkoročnim kreditima s dospeljem do jedne godine. Nakon isteka inicijalno ugovorenog roka dospelja tih

dugoročnih i kratkoročnih kredita Društvo je s kreditorom sklapalo anekse ugovora kojima se produžavalo dospijeće kredita i povećavale kamatne marže. S obzirom da su svi aneksi kojima je povećana marža sklopljeni nakon isteka ugovornog dospijeća kredita Hanfa je u nadzoru zaključila da takvi aneksi nemaju obilježja dodataka ugovoru, već da imaju obilježja novih ugovora o kreditu kojima su zatvarani postojeći krediti nakon njihova isteka, ali s promijenjenim uvjetima financiranja odnosno većom maržom u odnosu na inicijalno sklopljene kredite.

Nadzorom je utvrđeno da kod navedenih ugovora o kreditu (kojima su financirani ugovori o leasingu kod kojih je Društvo povećalo kamatne marže) u inicijalno ugovorenom razdoblju trajanja kredita nije došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja (inicijalno ugovorene kamatne marže) odnosno da nije došlo do povećanja troškova za Društvo vezanih uz financiranje tada aktivnih ugovora o leasingu. Do povećanja kamatnih marži je došlo u aneksima koji su sklopljeni nakon isteka inicijalnog dospijeća ugovora o kreditu, a koji aneksi imaju obilježja novih kredita kojima su zatvarani postojeći krediti.

Adekvatno upravljanje rizicima u leasing društvu podrazumijeva kamatnu i ročnu usklađenost izvora financiranja i plasmana kako bi utjecaj tržišnih kretanja kamatnih stopa bio neutralan na poslovanje leasing društva. Činjenica da je Društvo dio ugovora o leasingu koji su sklopljeni na duži rok financiralo s kratkoročnim kreditima s dospijećem do jedne godine upućuje na ročnu neusklađenost plasmana i izvora financiranja u Društvu. Uslijed zatvaranja dospjelih kratkoročnih kredita s nižom kamatnom maržom s novim kreditima s većom kamatnom maržom (odnosno sklapanja aneksa kojima se produžavalo dospijeće i povećavala kamatna marža) došlo je do povećanja prosječne ponderirane kamatne marže u primljenim kreditima. Društvo je povećane troškove kamata na primljene kredite koji su nastali za Društvo zbog propusta u upravljanju rizicima (ročna neusklađenost izvora i plasmana) neopravdano prevalilo na primatelje leasinga.

Nadalje nadzorom je utvrđeno da je Društvo kamatne marže mijenjalo jednosmjerno odnosno samo kada je to išlo u njegovu korist. Naime, kada su se kamatne marže u primljenim kreditima značajno smanjile Društvo nije odlučilo smanjiti kamatne marže u ugovorima o leasingu, već je prethodno povećane marže održavalo do isteka ugovora o leasingu.

Društvo u Prigovoru navodi da okolnost da li je promjena kamatne marže u primljenim kreditima vršena putem sklapanja aneksa do tada važećem ugovoru s društvom kreditorom, ili bi se isto smatralo novim ugovorom o kreditu ne mijenja činjenicu da su temeljem predmetnih ugovora povećane kamatne marže niti da je Društvo temeljem predmetnih kredita financiralo svoje poslovanje.

Činjenica je da je, neovisno o tome odnosi li se povećanje kamatne marže na nove kredite ili na postojeće aneksima produžene kredite, zbog povećanja kamatnih marži na tržištu došlo do povećanja prosječnog troška refinanciranja za Društvo. Povećanje kamatnih marži u ugovorima o leasingu bi bilo opravdano da je kod ugovora o kreditu kojima su financirani ti ugovori o leasingu za vrijeme njihovoga trajanja, a koje bi bilo usklađeno s trajanjem ugovora o leasingu, došlo do promjene inicijalno ugovorenih uvjeta financiranja odnosno do povećanja kamatnih marži. Međutim, nadzorom je utvrđeno da je kod ugovora o kreditu sklopljenih na duži rok (a koji je rok odgovarao ročnosti leasing ugovora) do povećanja kamatne marže nije došlo za vrijeme trajanja tih kredita, već je došlo aneksima sklopljenim nakon isteka inicijalno ugovorenog dospijeća. Slijedom navedenog, povećani troškovi kamata na primljene kredite nastali zbog povećanja kamatnih marži u tim ugovorima o kreditima ne mogu se povezati s tada aktivnim ugovorima o leasingu kod kojih je povećana kamatna marža. Također, kod ugovora o kreditu s dospijećem do jedne godine čija ročnost nije bila usklađena s trajanjem ugovora o leasingu je također došlo do povećanja kamatne marže aneksima sklopljenim nakon isteka tih ugovora. Ako bi se u tom slučaju povećani troškovi za Društvo, koji su nastali zbog povećanja kamatnih marži u ugovorima o kreditu, mogli povezati s tada aktivnim ugovorima o leasingu oni su prvenstveno rezultat propusta Društva u upravljanju rizicima odnosno neusklađenim izvorima financiranja i plasmanima (financiranje ugovorima o leasingu na duži rok s kratkoročnim kreditima) te iste ne bi bilo opravdano prebaciti na primatelje leasinga.

Društvo u Prigovoru navodi da je usklađenje kamatnih marži vezalo upravo za promjene na financijskom tržištu te da je nedvojbeno da su se u predmetnom razdoblju kamatne stope na financijskom tržištu povećavale. Ugovorene odredbe kojima je Društvo propisalo promjenu kamatnih stopa Hanfa je ocijenila neodređenim i neodredivim te da iste ne daju Društvu pravnu osnovu za izmjenu kamatnih marži. Takvim širokim tumačenjem ugovornih odredbi od strane Društva proizlazi da bi svaka promjena na financijskom tržištu bila opravdani razlog za povećanje kamatnih marži u ugovorima o leasingu. Iz navedenog proizlazi da Društvo ne bi bilo u obvezi upravljati rizicima u svom poslovanju (ročno, kamatno i valutno usklađivati izvore financiranja i plasmane) već bi bilo dozvoljeno sve rizike prebaciti na primatelje leasinga. Hanfa se ne slaže s takvim stavom Društva te smatra da bi za promjenu kamatnih marži u ugovorima o leasingu, osim jasno ugovorenih odredbi i obavijesti primatelju leasinga, trebali nastupiti i opravdani razlozi, a koji, kako je to utvrđeno nadzorom, nisu nastupili. Stoga Hanfa ostaje kod navoda iznesenih u Zapisniku da Društvo nije imalo opravdane razloge za promjenu kamatnih marži u ugovorima o leasingu.

Vezano uz zaključak Hanfe o nepravilnostima u dijelu povećanja kamatnih marži Društvo u Prigovoru navodi da su članovi Uprave poduzeli sve mjere i radnje kako bi osigurali da postupanje Društva bude u skladu sa svim primjenjivim propisima te da su poduzeli su potrebne radnje kako bi osigurali likvidnost Društva i njegovo ispunjavanje obveza prema trećim stranama i primateljima leasinga, te njegovo uredno funkcioniranje. Nadalje, Društvo u Prigovoru navodi da eventualnu osnovanost ili neosnovanost naplate ukoliko o istom postoji dvojba mora u konačnici potvrditi ili demantirati za to nadležni sud, osobito glede tumačenja i primjene odredbi Zakona o obveznim odnosima.

Također, Društvo se u Prigovoru poziva na posredni nadzor proveden nad Društvom u 2016. vezano uz usklađenost odredbi ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta s odredbama Zakona i na temelju Zakona donesenih podzakonskih akata gdje je Hanfa rješenjem ustanovila usklađenost akata Društva s odredbama Zakona. Društvo navodi da u tome nadzoru Hanfa nije iznosila primjedbe vezano za odredbe koje se odnose na usklađenje kamatnih stopa te da se rješenjem naložene mjere nisu odnosile na problematiku koja se apostrofira u ovom Zapisniku. Zaključno, Društvo navodi da je pretežni dio odredaba općih uvjeta ugovora o financijskom i operativnom leasingu koji su bili na snazi u periodu prije donošenja Zakona, ostao nepromijenjen i u općim uvjetima koje je Hanfa analizirala, a za koje je utvrđeno da su u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

Hanfa ne prihvaća Prigovor Društva o tumačenju odredba ZOO-a. Naime, Hanfa u sklopu nadzora, bio isti posredni ili neposredni, provjerava da li je postupanje leasing društva u skladu s odredbama Zakona i drugih propisa. Zakonom je propisano da se na prava i obveze subjekata u poslovima leasinga primjenjuje ZOO. Hanfa je u okviru svojih nadzornih aktivnosti provjerila posluje li Društvo i u skladu s odredbama ZOO-a te je činjenično utvrdila da Društvo postupa suprotno ZOO, a što je i navedeno u Zapisniku o obavljenom nadzoru.

Vezano uz predmet nadzora iz 2016. na koje se Društvo poziva, Hanfa skreće pozornost da predmet tog nadzora nije bio način obračuna kamata u Društvu kao što je to u ovom nadzoru, već je predmet nadzora bila provjera formalne usklađenosti obrazaca ugovora o leasingu s važećom regulativom, a koja je obuhvaćala šire područje ugovornih odnosa između ugovornih strana. Hanfa je u tom nadzoru pregledavala ugovorne odredbe te provjeravala njihovu usklađenost s odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima. U dijelu reguliranja kamatnih stopa/leasing obroka odredbama Zakona i Pravilnika o ugovorima propisano je da ugovor o financijskom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih rata te nominalnu i efektivnu kamatnu stopu dok ugovor o operativnom leasingu mora sadržavati iznos, broj i rokove plaćanja pojedinih obroka. Prema tome, Hanfa je u tom nadzoru provjeravala sadrže li ugovori o leasingu gore navedene Zakonom i Pravilnikom o ugovorima propisane elemente te s obzirom da je utvrđeno da ih isti sadrže, Hanfa navedeno nije niti imala razloga osporavati.

Pored navedenog, ne stoji navod Društva iz Prigovora da je pretežiti dio odredba koje je Hanfa osporila u ovom nadzoru ostao isti i u vrijeme obavljanja nadzora u 2016. godini. Naime,

odredbama ugovora koje su bili na snazi do 2012. uopće nije bila propisana mogućnost promjene kamatne marže, već je ta odredba ugrađena u opće uvjete koji su bili na snazi od 2012. godine. Hanfa ne osporava mogućnost Društvu da mijenja kamatnu maržu u ugovorima o leasingu, ali osim što to mora biti jasno ugovoreno, o istom primatelj leasinga mora biti transparentno obavješten kako bi se mogao složiti s izmjenama inicijalno ugovorenih kamatnih stopa te za navedeno moraju nastupiti opravdani razlozi. S obzirom da predmet nadzora iz 2016. nije bila provjera postupanja Društva, Hanfa u istom nadzoru nije ni provjeravala obračun kamatnih stopa te nije mogla ni utvrditi nepravilnosti koje su utvrđene ovim nadzorom. Činjenica je da je dio ugovornih odredbi koje su bile na snazi od 2012. ostao isti, međutim činjenica je da Hanfa tada nije raspolagala saznanjima iz ovog nadzora da je Društvo te odredbe koristilo za neosnovano povećavanje kamatnih marži, a na osnovu čega bi ih mogla osporiti.

Predmetni nadzor obračuna kamatnih stopa obuhvaća u samo jednom dijelu kontrolu obrazaca ugovora o leasingu i pripadajućih općih uvjeta dok je naglasak u utvrđivanju nepravilnosti nadzor postupanja subjekata u postupku donošenja odluka o promjeni kamatne stope te postupak obračuna kamatnih stopa što zahtjeva znatno širi i dublji obuhvat nadzora, a što je i opisano u Zapisniku. Nije moguće utvrditi nepravilnosti u obračunu kamatnih stopa isključivo pregledom obrazaca ugovora i općih uvjeta već je za predmetni nadzor potrebno izvršiti uvid u financijsku dokumentaciju, interne akte pa i programsku podršku leasing društva koje reguliraju način obračuna kamatnih stopa kako bi se u potpunosti utvrdile nezakonitosti i nepravilnosti u načinu obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu. Upravo uvidom u ostalu dokumentaciju (obračune, odluke i sl.) te očitovanje Društva Hanfa je stekla potpunu sliku o načinu promjene kamatnih stopa u ugovorima o leasingu te je usporedbom načina postupanja Društva u obračunu i naplati tako izmijenjenih leasing rata/obroka i odredbi ugovora o leasingu odnosno općih uvjeta utvrdila nezakonito i nepravilno postupanje Društva koje je opisano u Zapisniku.

No bez obzira na navedeno, sva leasing društva koja su dobila odobrenje Hanfe za obavljanje poslova leasinga dužna su sukladno članku 77. Zakona poslovati u skladu s odredbama Zakona, propisima donesenima na temelju njega, u skladu s drugim propisima, s propisima o upravljanju rizicima, kao i u skladu s vlastitim pravilima i standardima, pravilima struke te na način koji omogućuje uredno funkcioniranje leasing društva. Društvo je dužno uspostaviti, provoditi te redovito ažurirati, procjenjivati i nadzirati mjere i postupke kojima će osiguravati da su relevantne osobe Društva svjesne postupaka koje moraju poštivati za pravilno izvršavanje svojih dužnosti i odgovornosti te mehanizme unutarnje kontrole, namijenjene osiguranju usklađenosti sa Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona, kao i s drugim relevantnim propisima te internim odlukama, procedurama i postupcima na svim razinama leasing društva bez obzira da li je navedeno poslovanje bilo predmet nadzora ili ne.

Slijedom svih navedenih nepravilnosti, Hanfa je zaključila da navedenim postupanjem članovi Uprave Društva nisu osigurali da poslovanje Društva bude u skladu s odredbama tada važećeg Zakona o leasingu („Narodne novine“ br. 135/06; dalje u tekstu: Zakon iz 2006.) i propisima donesenim na temelju tog zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona čime su postupili suprotno članku 22. Zakona iz 2006. Također, navedenim postupanjem Društvo odnosno članovi njegove uprave su neosnovanom naplatom leasing rata/obroka postupali nesavjesno i nepošteno te protivno pravilima struke i najboljim interesima primatelja leasinga, te na taj način nisu štitili integritet leasing tržišta, a kako je to određeno člankom 43. točkom 1. Zakona.

Slijedom navedenog, Hanfa je odlučila da je Društvo dužno dostaviti pisano očitovanje Hanfi o aktivnostima koje je poduzelo prema svim primateljima leasinga čije su ugovorne obveze neosnovano i netransparentno jednostrano izmijenjene temeljem odluka uprave o usklađenju kamatnih stopa od 24. lipnja 2009., 23. travnja 2012. i 24. travnja 2013. godine, a kako je to naloženo u točki 1.2. izreke ovog Rješenja.

2. Razmatrajući obim i utjecaj utvrđenih nepravilnosti na korisnike usluga leasinga Hanfa je sukladno članku 101. stavku 2. točki 7., a u svezi članka 101. stavka 1. točke 4. Zakona naložila Društvu posebnu nadzornu mjeru objave obavijesti o donesenom predmetnom rješenju na internetskoj stranici Društva te postavljanje mrežne veze na predmetno rješenje koje će se objaviti na internetskoj stranici Hanfe, kao i zabranu uklanjanja navedene obavijesti sa početne internetske stranice Društva u razdoblju od 60 (šezdeset) dana od dana objave kako bi sve zainteresirane osobe bile obavještene o navedenom nalogu.

Na temelju rezultata cjelokupnog postupka, provedenog na temelju odredbe članka 78. Zakona, a sukladno članku 9. i 96. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09, dalje u tekstu: ZUP), odlučeno je kao u izreci Rješenja, a sve uzimajući u obzir da se time u većoj mjeri nego što je to nužno ne ometa redovito poslovanje Društva, sve u skladu s načelom zaštite prava stranaka i javnog interesa iz članka 6. ZUP-a.

Odlučujući o dužini rokova u kojima je Društvo dužno postupiti po Rješenju, Hanfa je uzela u obzir prirodu i obujam obveze te ocijenila da je navedeni rok za izradu i dostavu izvješća Hanfi primjeren i logičan sukladno članku 79. stavku 2. ZUP-a.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman

KLASA: UP/I 973-06/20-01/04
URBROJ: 326-01-50-52-521-21-6

Zagreb, 22. travnja 2021.